

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Veri & Pii Sacerdotis Idea Seu Vita R. D. Iacobi
Merlo-Horstii, Pastoris B. Mariæ Virginis In Pascvlo
Coloniæ, SS. Theol. Licent.**

Crombach, Hermann

Coloniæ, 1645

Caput 26. Misericordia in pauperes, studiosos, Religiosos, exules.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14591

& ornamentis, alteram pauperibus, studiosis, Religiosis, Mendicantibus, peregrinis, &c. tertiam verò meis seu domus & familiae necessitatibus attribuere, idq; singulis deinceps annis, quos mihi Deus pro sua clementissima providentia concessurus, certa & stabili lege observabo. Ita statuo & decerno ego Iacobus Merlo Horstius Anno 1622. initio Ianuarij. Nimirum proventus Ecclesiasticos vt administrator aliquis Religiosus, non Dominus distribuebat, ipse modicissimo contentus, maximam partem Deo pauperibusq; secernebat, Christi consilio: Quod superest, eleemosynam date.

C A P V T XXVI.

Misericordia in pauperes, studiosos, Religiosos, exules.

A Ptè Iacòbo congruit illud Psa'tis regij viri misericordis elogium: *In cundus homo, qui miseretur & commodat, disponit sermones suos in iudicio, quia in æternum non commouebitur; disperfit, dedit pauperibus, iustitia eius manet in sæculum sæculi, cornu eius exaltabitur in gloria.* Mens viri misericordis semper hilaris, frons nullis calamitatibus obnubilata vel contra-
Psal. 112. Mi-eri-cordis se-per lact.

Non metuunt
Christū
Iudicem.

Pauperū
vulgarū
cura.

Gazophylacium
domi.

Et, terra hiatu dehiscat, aërque fulguret, tonet, fulminet, in æternum non commouebitur, nec spe vel beatitate sua excidet. An Christum Iudicem metuat, quem pauit famelicum, vestiuit nudam, hospitem domo recepit, cuius chirographum seruat: *Beati misericordes, quoniam misericordiam consequentur?* Hæc erectus fiducia Iacobus, quidquid reliquum, Christo pauperibusque liberaliter est impertitus. In quatuor ipse capite superiore classes eos distribuit, 1. vulgariū pauperum e-rat, 2. studiosorum, 3. Religiosorum, 4. exulum. Singularum exempla pauca colligo de multis.

Statas egenis dabat eleemosynas, separatam domi seruabat arcam, quam gazophylacium pauperum nominabat, in eam mittebat, quoties egenis aliquid applicaret, in eandem annuè tertiam prouentuum aut pecuniarum partem conijciebat, & largè quibusdam indigis erogabat. Cùm viam Romanam obiret, vt attentius oraret, per fratrem aut sororis filium obuijs singulis stipem donabat. Viderat in Æde Principe puerum, ex cuius ore oculisque decentibus indoles præclara eluceret, eleemosy-

mosynas colligentem, de quo cum olim sibi magna polliceretur, domum deducit, sciscitatur de parentibus, adhibet mensæ, promittitq; deinceps eidem in dies prandium, quod ei multo tempore præbuit, donec ultrò puer emanere cœpit.

In studiosos verò profusus in vita & morte fuit, eorum enim plerosque sperabat Clero vel Familijs Religiosis adscribendos, magnoq; futuros Ecclesiæ tam ornamento quàm emolumento, hos cum aleret familiam, in dies ferè conuiuas habebat, ita vt quidam statis hebdomadæ diebus, alij quotidie ferè mensæ adhiberentur, & quandoque eodem die terni quaterni; miratus ipse nõ semel fuit, cum opinione sua plures inuitasset ad frugale prandium, nihil tamen cuiquam defuisse. Initio morbi rz. pauperes & ferè studiosos pro se viam obire Romanã voluit, singulis quadrantē imperialis elargitus. Scripsit eisdem moriēs bonorū suorū & bibliothecæ selectissimæ hæredes. Adiungã nõnulla, q̄ P. Adamus Calen hac super liberalitate annotauit: *Quandoq; mihi in studiosos pauperes pecuniã aut pannũ distribuendũ mittebat, alios ad audiendũ Sacrum inuitabat, & quasi alieno*

Cur in e-
gentiores
studiosos
profusus.

adhibes
mensæ.

titulo pecuniam singulis impertiebatur, aut si qui in studijs aut pietate prae ceteris commendarentur, pane, cibo, veste, alijsq; quibus opus erat, fovebat. Quibus colophonem addidit moriens, quando Gymnasij trium Coronarum pauperes studiosos ex asse scripsit heredes. Ita cum Romanis apud Varronem fontem coronavit, ex quo saepe prior hauserat, & ipse moriens meruit coronam iustitiae, quam reddet iustus Iudex omnibus, qui diligunt aduentum eius.

Scribit heredes.

Liberalitas in Religiosos.

Religiosis verò familijs partim esculentis & poculentis mittendis, partim donandis libris vel pecunia succurrebat; praesertim quos graui premi cognouerat necessitate. Compererat Cœnobium Sanctimonialium, in quo vigeat arctissima disciplina, ad extremam ferè redactum egestatem, misit eò continuè per Sacerdotem clam argenteam phialam, cum aliud ad manum non haberet, & donauit opportunissimo tempore, quod munus Virgines vt cœlitus datum summo gaudio receperunt, ignaræ tamen cuius obuensset largitione, vetuerat enim seuerè, ne se uiuo res emanaret.

Sub finem anni 1631, cum Gustauus Sueciæ Rex capta Herbipoli, Moguntia, Wor.

Wormatia Rhenanis partibus superiori-
bus dominaretur, ingens exulum, pau-
perum, & religiosarum etiam Virginum
Coloniam confluit multitudo, complu-
res rebus omnibus exuti, præter vestes
nihil admodum ferebant secum. Miser-
tus horum miseras & extremam famem
Iacobus liberaliter omnibus subuenit,
quantum angustiae rei familiaris pateren-
tur: panes, caseos, butyrum, carnes, pi-
scesq; prodegit, ratus accipere se dando
beneficium, non tribuere: & verè bene-
ficium dando potiùs accipiebat: qui fœ-
nerabatur Domino, cùm miseretur ser-
uis.

Eo tempore statim cognitâ eius in e-
gentes munificentiam quotidie domum e-
ius obsedit ingens multitudo miserorum,
hos in atrium domûs inducebat, ibidem
canistrum onerarat panibus, scutellam
caseo, tum singulis manibus ipse suis ma-
gnâ benevolentiam & charitatis significa-
tione distribuebat, vt hac ratione sæpe
60.80 vel centum etiam vna die pasceret,
magis earum multitudine vel accursu re-
creatus, quàm deterritus. Narrat eius
tunc per nouem annos continuos fami-

liaris & domesticus D. Wilhelmus Rœmer, nunquam à se visum egenum stipem flagitantem, quem in donatum à se, vel tristem dimiserit, eidem dicere solitus, cum plures aduolarent: *Semper adhuc aliquid reperio, quod pauperibus largiar: ut non immeritò admodum R. D. Matth. Hoën Rector Magnificus tunc Vniuersitatis Coloniensis, Decanus S. Andree, pro concione paulò post mortem Parœcis suis exemplum liberalitatis in egenos, ut vrbe tota peruulgatum, proposuerit imitandum.*

Eodem tempore Sanctimoniales, Regulæ S. Claræ, Moguntia Coloniam descenderant, & egrè vitam ob defectum rerum necessariorum tolerabant: quo comperto Iacobus liberaliter omni septimana panes, caseos, pisces, & eius generis esculenta submitit, hoc profusior in Religiosas Virgines, quo vita earum Christi moribus conformior: & ita se non homines, sed in ijs pascere Christum arbitrabatur. Solebat præterea die Iouis Sancto duodecim studiosos domum suam inuitare, quos mensæ adhibitos lautis excipiebat

epu-

epulis, exemplo Christi, cibos ipsis & potum, omniaque necessaria manibus suis ministrando: tum eleemosynâ largâ donatos à se dimittebat.

Viderat prope Metropolitanî Templi limina iacentem pauperem natione Gal- lum ægro corpore: sic enim scabies cor- pus & faciem obtexerat, vt leproso si- milis vix hominis referret speciem: mi- seratione tactus Iacobus, ita prouolu- tum humi, & ob brumale frigus rigen- tem & trementem corpore, sustulit è ter- ra, manibusque domum suam deducit, inducit in musæum, suo imponit sedili, fornacem instruit, calore fouet, cibis & potu reficit, iucundis & pijs collo- quijs solatur, ad patientiam exhorta- tur: tum eleemosynam non modicam eidem elargitus abs se dimisit. Vbi nunc molles, effœminati, delicatuli, qui viso leprosi, vlcerosi vel scabiosi vultu contremiscunt, fugiunt, vultum & oculos auertunt, nec oculis paululum humanam miseriam, cui obnoxij sumus omnes, intueri sustinent? videant istum huius Sacerdotis manibus leuari è terra:

E s

ma

manu prehensa duci, propria in sede locari, vultus tam tetri magis aspectu, quam comptulorum & cincinnatorum adolescentum specie delectari: isto pedore, illuie & vermibus pauperis, quam effœminatorum suauissimis odoribus vel suffimentis recreari. Hæc est vera sapientia suis res omnes momentis ad leges æternas & diuinas ponderare: Christum in tali paupere plaris, quam Regem in solio æstimare & venerari, qui disertis promisit verbis: *Quod vni ex minimis meis feceritis, mihi fecistis.*

Exulos. Sed cum miles hostilis barbara feritate patriam Coloniensem, Iuliacensem & Montensem Anno 1642. ferro flammaq; depopulatus agricolas domibus & fortunis omnibus exturbaret, Claustra Monialium effringeret, & Virgines Deo dicatas eijceret, cum iterum innumeræ familiæ rebus omnibus exuta Colonia velut ad asylum vnicum & per fugium extremum *Rusticos.* confugerent. Eodem Rusticus cum vxore, liberis, iumentis & pecoribus venerat, quo diuerteret, ignarus, casu fores Iacobi pulsauit: is misertus exulis suam cum omni familia pecoribusque recepit in domum,

o-
m
le-
il-
e-
uf-
tia
as
ali
x-
fit
tis,
te
&
q;
u-
ia-
as
ia
ad
m
o-
at,
bi
o-
o-
p

munum, aptavit iumentis stabulum, prospexit per hyemem de habitatione, & maiorem anni partem, omnes ferè de suo gratis sustentavit, ac rudes officij sui sic brevi tempore instituit ad pietatem, ut eadem ciues etiam æquare vel superare potius viderentur. Alteri rustico non solum omnibus spoliato, sed & diuturnâ *Captivos* captiuitate detento, in qua plurimi morbis, pedore & squalore moriebantur, cum nemo misero pecuniam commodaret, ut ad Iacobum confugit, promptè vim sat magnam ei credidit, ut carcere solutus comparatis iumentis ad propria culturamq; agrorum redierit, is cum anno euoluto censum pendere iam ægrotanti vellet, oblatis etiam muneris loco piscibus, totum ei remisit, pisces sibi habere iussit, & inde aliorum amicitiam conciliare; ipse potius eundem fractis licet viribus solari mœstum, spe diuinæ prouidentia erigere, cibusq; recreare. Deus, ne vinci liberalitate videretur, eadem horâ Iacobum certio rem per amicum (qui interuenit, cum afflictum leuaret solatio) fecit soluendam breui pënsionem annuam tot annis desperatam; quæ paucis post

E 6 die-

diebus, mediam partem est repræsentata. Inuitus eo tempore suscipiebat à Parochianis pro ornatu templi munera, qui parci videbantur in alendis pauperibus, nam SS. Augustini, Basilij & Ambrosij secutus consilium, arbitrabatur calices argenteos & vasa pretiosa potius esse distrahenda, quàm famelicorum viua Christi vasa vel membra cum animarum periculo defectu alimentorum interirent, pro quibus tamen seruandis Sanguinis super pretium omnibus totius orbis thesauris nobilissimus sapientissimus Mercator Christus appendit. Sacerdotes quosdam exules & Pastores, exturbatos sedilibus stans in hebdomada diebus, inuitabat ad mensam, immò faciebat liberam potestatem, quoties egerent, vel ipsi vellent, redirent pro arbitrio.

*Vendit su-
pellectile,
electum* Cùm pecunia paulatim in ea communi
annonæ caritate deficeret, supellectilem
distrahere suam cœpit pro alendis Reli-
giosis Virginibus nobilibus & ignobili-
bus, quæ maximo numero confluxerant
Coloniam, rebus omnibus vitæ sustinen-
dæ destitutæ; sed cùm nec ista sufficerent,
electum etiam proprium per Gertrudem
Wi-

Wichem, D. Ioannis Kinchij vxorem matronam in pauperes beneficentissimam, vendidit & egēribus distribuit, ipse strato deinceps vsus reliquā vitā & morbi tempore duriore. Monebatur ab amicis, cum prouentus essent exigui, nec ijs tamen annis soluerentur, prospiceret familiæ suæ, prouideret vt aliquid senectuti vel aduersæ valetudini leuandæ superesset, respondere solitus est: *Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco pascuæ ibi me collocauit.* Familiari suo non semel dixit: Alij, dum moriuntur, legatis pijs subueniunt pauperibus, ego viuus ijs malo succurrere, certus de auxilio præstito miseris, securus meriti præmijque. Fundationes etiam vel anniuersaria sacra post obitum constituere noluit, metuebat enim ne sensim interirent, & fructus alijs rebus applicarentur: totum quod reliquum erat cum bibliotheca, pauperibus tribuit, quasi tam libros, quàm rem omnem familiarem, Ecclesiasticos prouentus & laborum stipendia ad vsum tantum commodatò à Deo accepisset, non ad ditandos propinquos, sed ad Christi membra pauperesque reficiendos.

*In vita
beneficiendum.*